PLAN DZIAŁANIA
KT NR 227
ds. Górnictwa Odkrywkowego

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 2
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 4
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 5
5. CZŁONKOSTWO W OT 6
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 6
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 7
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 7
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 8

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

Zakres tematyczny KT nr 227:

Obiekty, technologie, maszyny i urządzenia górnictwa odkrywkowego

Klasyfikacja zakresu tematycznego wg ICS:

01.040.73; 73.020; 73.100

Zakres współpracy międzynarodowej i regionalnej:

ISO/TC 82

Rynek, na którym działa KT nr 227 obejmuje branżę krajowego górnictwa odkrywkowego związanego z dostarczaniem gospodarce surowców energetycznych (węgiel brunatny) oraz surowców skalnych i mineralnych.

Priorytety pracy KT nr 227 to udział w opiniowaniu norm europejskich EN i międzynarodowych ISO, których tematyka może dotyczyć górnictwa odkrywkowego oraz nowelizacja i opracowywanie norm własnych, z grupy G, których tematyka nie jest zawarta w normach europejskich i międzynarodowych.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Górnictwo odkrywkowe jest najpowszechniej stosowaną metodą eksploatacji kopalin na świecie, odpowiadającą za około 60–70% globalnej produkcji surowców mineralnych. Metodą tą wydobywa się przede wszystkim węgiel brunatny, rudy metali (m.in. miedzi, żelaza, złota) oraz surowce skalne i budowlane.

Największe ośrodki wydobycia odkrywkowego zlokalizowane są m.in. w Stanach Zjednoczonych, Australii, Chinach, Rosji oraz krajach Ameryki Południowej, gdzie sektor ten stanowi istotne zaplecze dla przemysłu energetycznego, infrastrukturalnego i przetwórczego.

Uwarunkowania ogólne (Polska i Europa – stan na 2026 r.)

Środowisko biznesowe górnictwa odkrywkowego w Polsce i Unii Europejskiej charakteryzuje się:

- wysokim poziomem regulacji prawnych, w szczególności w obszarze ochrony środowiska, gospodarki odpadami oraz planowania przestrzennego,
- rosnącymi wymaganiami w zakresie zrównoważonego rozwoju, dekarbonizacji oraz efektywnego wykorzystania zasobów,
- presją społeczną związaną z oddziaływaniem działalności górniczej na środowisko i jakość życia,

- konieczność zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego, w tym dostępu do surowców krytycznych dla gospodarki europejskiej.

W tym kontekście górnictwo odkrywkowe może odgrywać istotną rolę w realizacji założeń europejskiej polityki surowcowej, w tym **Critical Raw Materials Act (CRMA)**, poprzez rozwój krajowej bazy zasobowej i dywersyfikację dostaw surowców.

Znaczenie sektora w Polsce

Górnictwo odkrywkowe w Polsce stanowi ważny segment gospodarki, obejmujący przede wszystkim:

- wydobycie węgla brunatnego,
- eksploatację surowców skalnych i budowlanych.

Sektor ten cechuje się dużym zróżnicowaniem strukturalnym – obok kilku dużych kompleksów wydobywczych funkcjonuje bardzo liczna grupa małych i średnich zakładów eksploatujących kopaliny skalne (kruszywa, przemysł cementowy i wapienniczy).

Kluczowe grupy surowców i ich znaczenie

• **Węgiel brunatny**

- najważniejszy surowiec energetyczny wydobywany metodą odkrywkową w Polsce,
- przez wiele lat stanowił istotny element krajowego miksu energetycznego i bezpieczeństwa energetycznego,
- sektor znajduje się obecnie w fazie transformacji związanej z polityką klimatyczną i energetyczną UE,
- obserwowany jest stopniowy spadek wydobycia oraz planowe wygaszanie części złóż i odkrywek; rok 2026 wpisuje się w okres istotnych zmian strukturalnych sektora.

• **Surowce skalne i budowlane**

- najliczniejsza grupa kopalń odkrywkowych (piaskownie, żwirownie, kamieniołomy),
- podstawowe znaczenie dla sektora budownictwa i infrastruktury (drogi, kolej, budownictwo kubaturowe),
- występują na obszarze całego kraju, przy czym większa koncentracja kamieniołomów skał zwięzłych występuje w południowej Polsce (województwa: dolnośląskie, świętokrzyskie, małopolskie),

- sektor silnie powiązany z cyklem koniunkturalnym w budownictwie oraz inwestycjach publicznych.

Kluczowe trendy i wyzwania

Do najważniejszych czynników kształtujących środowisko biznesowe sektora należą:

- transformacja energetyczna i ograniczanie roli paliw kopalnych,
- rosnące znaczenie gospodarki o obiegu zamkniętym (recykling, wykorzystanie odpadów wydobywczych),
- rozwój technologii ograniczających wpływ na środowisko (m.in. ograniczanie emisji pyłów, gospodarka wodna),
- cyfryzacja i automatyzacja procesów wydobywczych,
- konieczność zabezpieczenia dostępu do krajowych złóż surowców budowlanych i strategicznych,
- wydłużające się i coraz bardziej złożone procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem koncesji i decyzji środowiskowych.

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Górnictwo odkrywkowe należy do działalności oddziałujących na środowisko naturalne, prowadząc do przekształceń powierzchni terenu, zmian stosunków wodnych oraz oddziaływań na jakość powietrza i klimat akustyczny. Skala i charakter tych oddziaływań zależą od rodzaju kopaliny, warunków geologicznych oraz zastosowanych technologii wydobycia.

Do głównych aspektów środowiskowych związanych z działalnością odkrywkową należą:

• Wpływ na wody (lej depresyjny) – odwadnianie wyrobisk może powodować obniżenie poziomu wód podziemnych oraz zmiany w lokalnych i regionalnych stosunkach wodnych, w tym wpływ na ujęcia wód oraz ekosystemy zależne od wód.

• Przekształcenie powierzchni ziemi i krajobrazu

- Usunięcie nadkładu – eksploatacja wymaga zdjęcia warstw glebowych i skalnych, co prowadzi do czasowej lub trwałej zmiany rzeźby terenu oraz właściwości gleb.

- Gospodarka odpadami wydobywczymi – powstawanie skał płonnych i innych odpadów wymaga ich zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym poprzez składowanie lub wykorzystanie gospodarcze.

• Oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny

- Emisja pyłów i gazów – procesy wydobywcze, transport oraz prace pomocnicze mogą powodować emisję pyłów oraz gazów, których wielkość zależy od stosowanych technologii i środków ograniczających emisję.

- Hałas i drgania – eksploatacja z wykorzystaniem maszyn oraz robót strzałowych generuje hałas i wibracje, które podlegają ograniczaniu zgodnie z wymaganiami środowiskowymi.

• Wpływ na bioróżnorodność

- Zmiany siedliskowe – działalność odkrywkowa może prowadzić do przekształceń siedlisk przyrodniczych, co może wpływać na lokalną florę i faunę.

- Działania kompensacyjne – w procesie planowania i realizacji inwestycji stosuje się środki minimalizujące oddziaływania oraz działania kompensacyjne.

Kluczowym elementem ograniczania wpływu na środowisko jest rekultywacja terenów pogórniczych, obejmująca przywracanie lub nadawanie nowych funkcji użytkowych (np. rolniczych, leśnych, wodnych, rekreacyjnych lub gospodarczych), zgodnie z uwarunkowaniami lokalnymi i planistycznymi.

Normy opracowywane i nowelizowane przez Komitet Techniczny nr 227 są w znacznym stopniu powiązane z eksploatacją kopalin, w tym węgla brunatnego. Proces ten może wywierać istotny wpływ na środowisko, dlatego opracowywane dokumenty normalizacyjne stanowią element systemu zarządzania oddziaływaniami środowiskowymi.

Celem tych norm jest wspieranie stosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających negatywne oddziaływania działalności górniczej, w tym promowanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz gospodarki o obiegu zamkniętym. Normy te mogą stanowić podstawę do formułowania wymagań w przepisach prawnych oraz dobrych praktyk w sektorze.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Prace KT nr 227 powinny skutkować wprowadzeniem nowych norm własnych z zakresu tematycznego KT oraz aktualizacją norm będących w tym zakresie.

Działania te pozwolą na:

- zagwarantowanie odpowiedniej jakości wydobywanych kopalin a także maszyn i urządzeń związanych z wydobywaniem;

- podnoszenie bezpieczeństwa użytkowania;
- ułatwienie kontaktów pomiędzy dostawcami i odbiorcami zarówno w obszarze handlowym, jak i technicznym;
- zmniejszenie obciążenia dla środowiska;
- zwiększenie wykorzystania zasobów kopalin;
- wsparcie przepisów prawnych mających wpływ na procesy związane z górnictwem odkrywkowym.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;
- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT*.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Cele KT

Podstawowymi celami i priorytetami działalności KT 227 jest opiniowanie norm europejskich EN oraz międzynarodowych ISO, których tematyka może dotyczyć górnictwa odkrywkowego oraz nowelizowanie i opracowywanie PN własnych z zakresu górnictwa odkrywkowego, wytypowanych przez zainteresowane środowiska.

Inne cele to:

- Harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań;

- Zapewnienie bezpieczeństwa;
- Promocja ochrony środowiska.

Strategia

Realizacja wytyczonych celów, w głównej mierze, związana jest z pozyskiwaniem środków finansowych.

Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT obejmuje:

- analizę norm z zakresu KT pod względem ewentualnej przyszłej nowelizacji;
- typowanie zagadnień wymagających normalizacji, a bezpośrednio przydatnych w branży górnictwa odkrywkowego,
- zwiększenie zainteresowania środowisk związanych z górnictwem odkrywkowym w finansowaniu opracowywania norm własnych.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Czynniki, które mogą mieć wpływ na wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych (opracowanie projektów norm/innych dokumentów normalizacyjnych) oraz na wprowadzanie do Programu prac nowych tematów normalizacyjnych:

- nowe inicjatywy środowisk biznesowych,
- zmiany legislacyjne powodujące konieczność nowelizacji norm,
- brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego,
- brak środków finansowych na opracowanie danej PN.

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Komitet Techniczny nr 227 planuje wprowadzanie do zbioru Polskich Norm tłumaczeń norm przyjętych w języku oryginału, w zależności od możliwości pozyskiwania przez KT środków finansowych, w pierwszej kolejności norm zharmonizowanych z dyrektywami UE, a następnie norm nie związanych z dyrektywami, ale istotnych dla gospodarki krajowej.